

Kestävän arjen edistäminen alkaa rakennetusta ympäristöstä

Eva Heiskanen, Kuluttajatutkimuskeskus
Sitran Energiaohjelman päätösseminaari

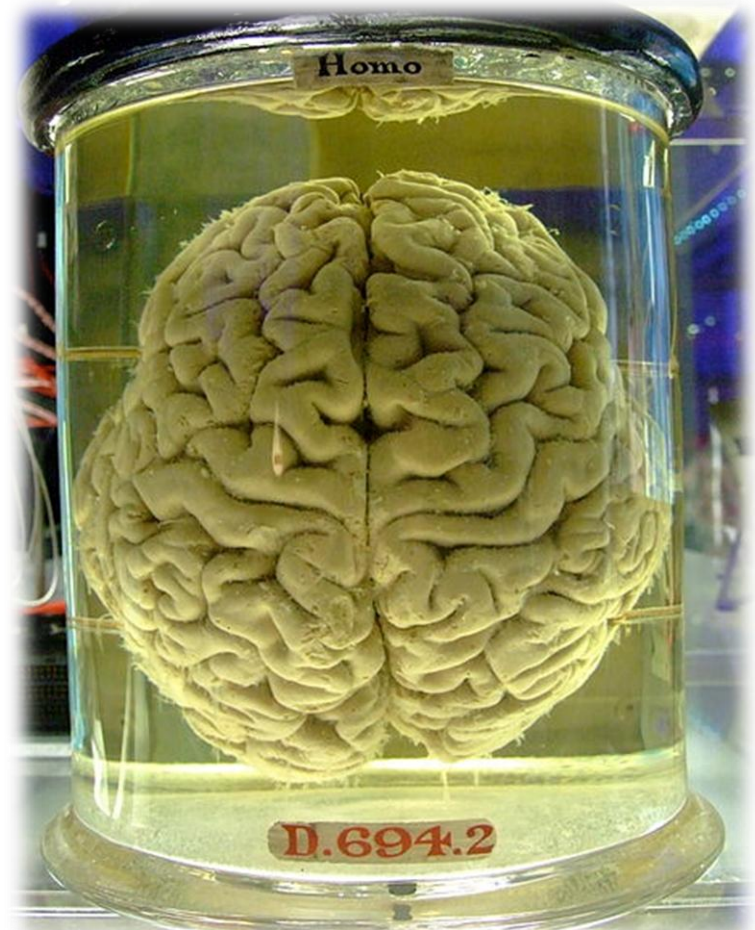

Kestävän arjen edistäminen alkaa rakennetusta ympäristöstä

- Kestävän arjen edistäminen ei onnistu vain lähestymällä kuluttajia vain yksilöinä
- Rakennettu ympäristö ilmentää, mutta myös vaikuttaa mieltymyksiin ja tarpeisiin
- Kestävän elämäntavan viisi T:tä
 - tietoisuus, tavat, toimintaympäristö, tarjonta, toiset
 - esimerkkejä rakennetun ympäristön eri tasoilta

Kestävän arjen edistäminen ei onnistu vain lähestymällä kuluttajia rationaalisina yksilöinä

- Tieto, valinnat, osaaminen ja mieltymykset perustuvat sosiaalisiin käytäntöihin, esikuviin ja kaavoihin...
- Rationaalisen yksilön ei kannattaisi suojella ympäristöä ilman varmuutta siitä, että myös muut osallistuvat...

Kuva: Wikimedia Commons

Sosiaaliset käytännöt, esikuvat ja kaavat ohjaavat

- Monia kulutustapoja ei aktiivisesti valita – vaan toimitaan kuten yhteisössä on tapana

Rakennettu ympäristö on sivilisaatiomme aineellistuma

- Ohjaa valintoja vuosikymmeniksi tai vuosisadoiksi eteenpäin
- Määrittelee kuka asuu, työskentelee, liikkuu ja vuorovaikuttaa, missä ja kenen kanssa
- Viestii yhteiskunnan prioriteeteista ja kansalaisten toivotusta käyttäytymisestä

Kuva: Wikimedia Commons

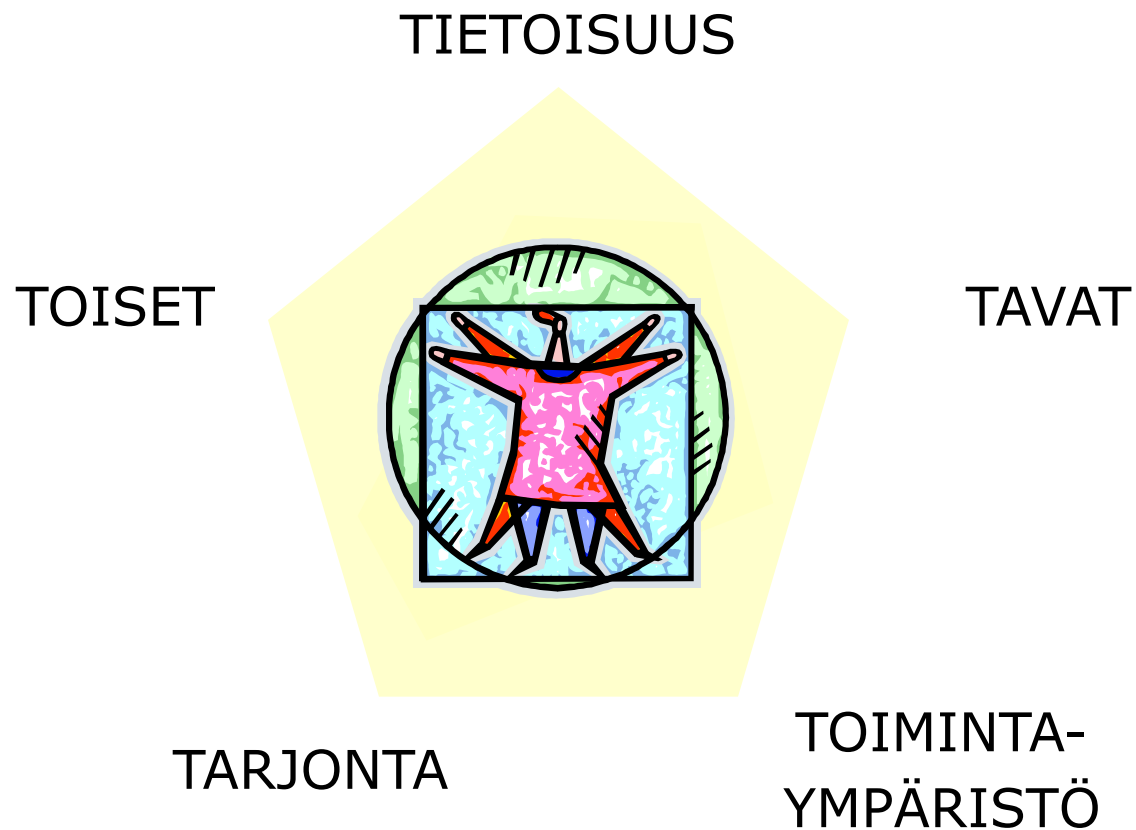
Kuva: Ville Tikkanen

Kestäviä elämäntapoja ei voi jättää sankarikansalaisen varaan...

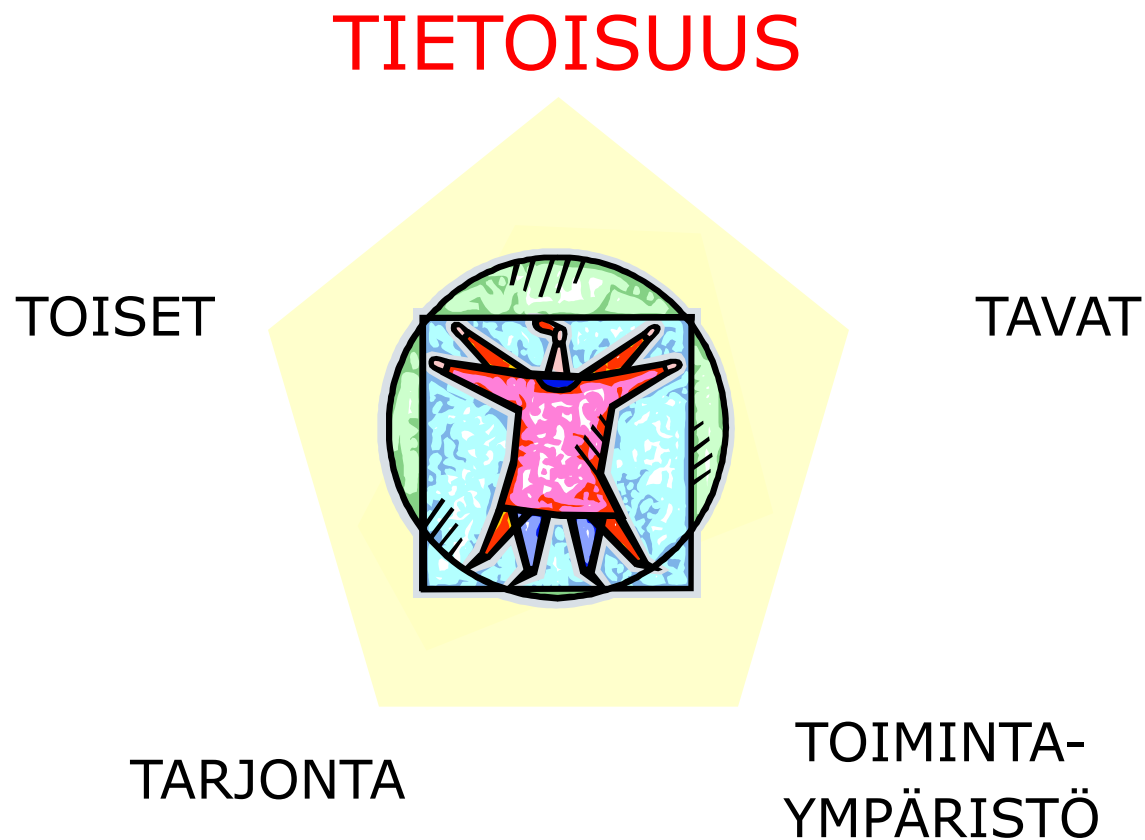
- Edelläkävijöitä tarvitaan...
- ... mutta harva jaksaa kamppailla ylämäkeen
- ainakaan kovinkaan montaa vuotta kerrallaan

Mistä kestävät elämäntavat syntyvät?

Mistä kestävät elämäntavat syntyvät?

Tietoisuus

- Energiaa, ilmastoja ja kestäviä elämäntapoja koskevaa tietoa yhä enemmän
 - Internetissä, mediassa, Motivassa, paikallisissa neuvontapisteissä...
- Olennaista tietoa (pitäisi löytyä) myös kodista ja lähiympäristöstä

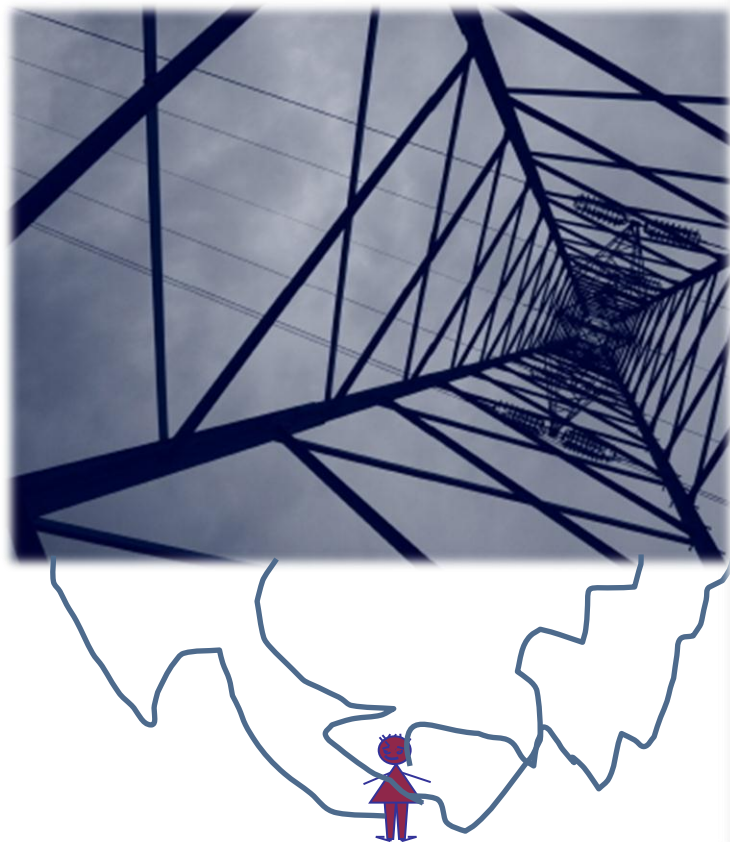
Mikä on
sähköisen
lattialämmityksen
oikea asetus?

Mitä rakennettu ympäristö ja toisten esimerkki opettaa?

Kuluttajat aktiivisiksi toimijoiksi energiajärjestelmissä?

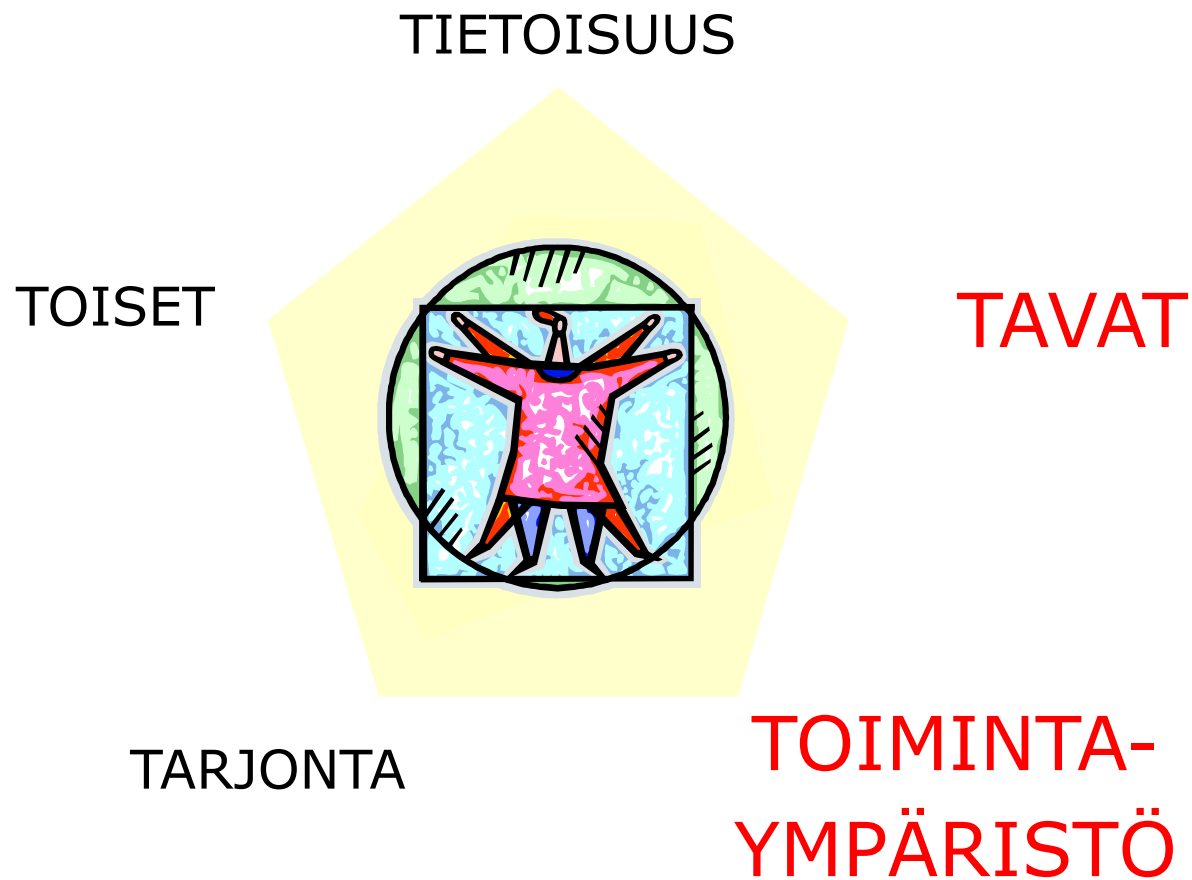

Asiakkaan näkökulma älykkään sähköverkon lisäarvoon

Eva Heiskanen • Kaisa Matschoss • Mika Saastamoinen

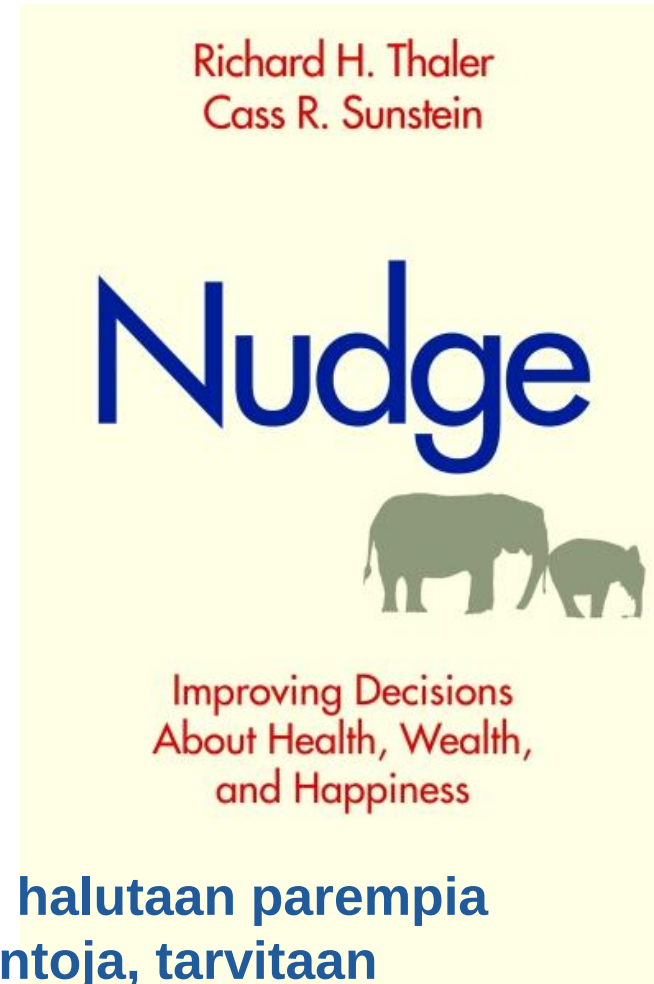

Mistä kestävät elämäntavat syntyvät?

Tavat, toimintaympäristö ja tarjonta ohjaavat

- Jopa sankarikansalainen on suuren osan ajasta automaattiohjauksella...
- ... meistä muista puhumattakaan
- Ihmisten toiminta on luonnostaan
 - erehtyväistä
 - lyhytjänteistä
 - rutiininomaista
 - ympäristön vihjeistä ohjautuvaa

Jos halutaan parempia valintoja, tarvitaan parempia valinta-arkkitehtuureja

Mitä tarvitaan: paremmat valinta- arkkitehtuurit

Paremmat valinta-arkkitehtuurit myös laajemmassa ympäristössä

Saavutettavat palvelut

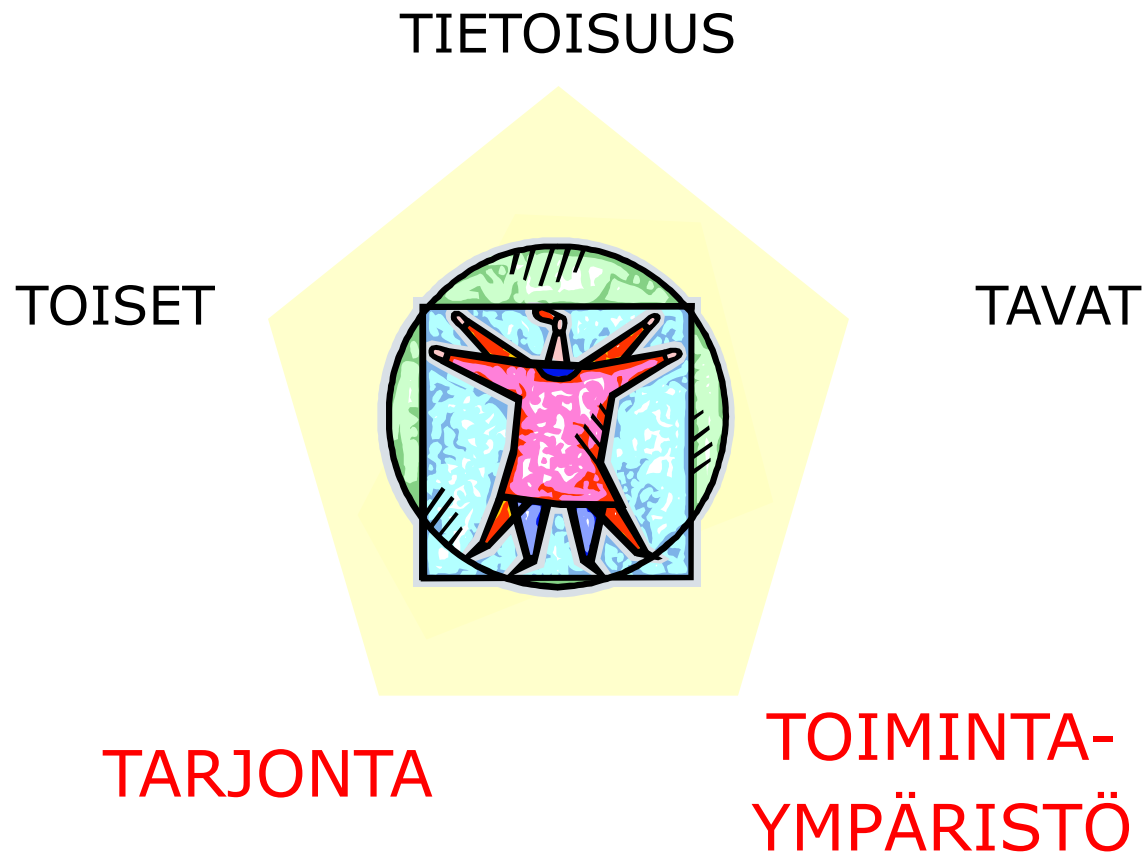
Yhteiskäyttömahdollisuudet

Ei-kaupallinen tila

Tilaa omaehtoisille kokeiluille

Mistä muutos johtuu?

Tarjonta vaikuttaa odotuksiin

- Esimerkiksi opiskelija-asuminen: mitä se opettaa nuorille itsenäisestä asumisesta?
 - Säästetäänkö energiaa?
 - Osallistuvatko asukkaat?
 - Korjataanko suunnitelmallisesti?

**Energiatehokkuutta
opiskelija- asumiseen**

Tarjonta vaikuttaa odotuksiin

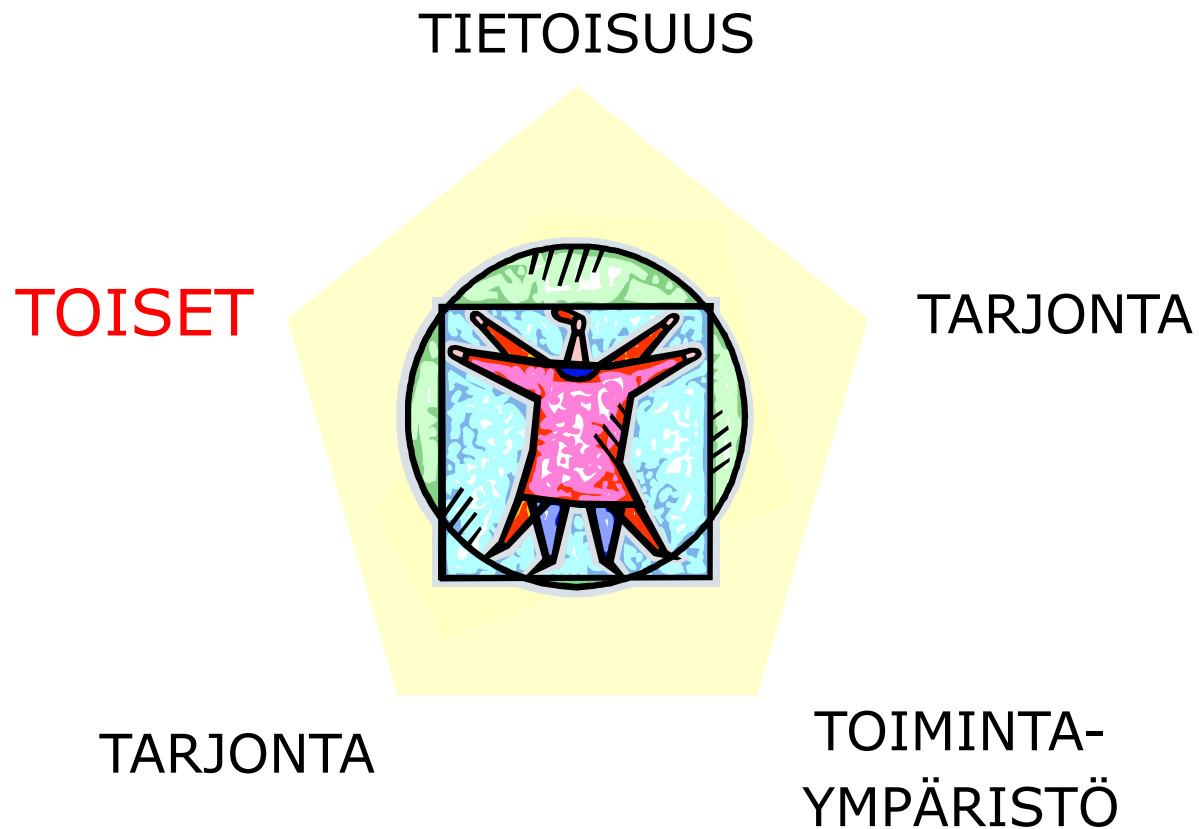
- Esimerkiksi opiskelija-asuminen: mitä se opettaa nuorille itsenäisestä asumisesta?
 - Säästetäänkö energiaa?
 - Osallistuvatko asukkaat?
 - Korjataan suunnitelmallisesti?

**Energiatehokkuutta
opiskelija- asumiseen**

Mistä kestävät elämäntavat syntyvät?

Toisten esimerkki ja yhteistoiminta

- Kestävät elämäntavat ovat väistämättä kollektiivinen projekti
 - elämäntavat ovat osa koordinoitua yhteiselämää
 - ympäristö (myös rakennettu-) on yhteinen ja jakamaton

Elämäntavat ovat osa koordinoitua yhteiselämää ja yhteisöjä

- Mallioppiminen
- Vertaisviestintä, toiset samanlaiset ihmiset luotettavana tiedon lähteenä
- Käytäntöjen sosiaalinen leviäminen, tarttuminen, limittyminen
- Tarvitaan erilaisia esimerkkejä erilaisissa yhteisöissä...

”Normaalin” sosiaalinen rakentuminen – ja uudelleenrakentuminen

Käsityksemme normaalista
ohjaavat toimintaamme

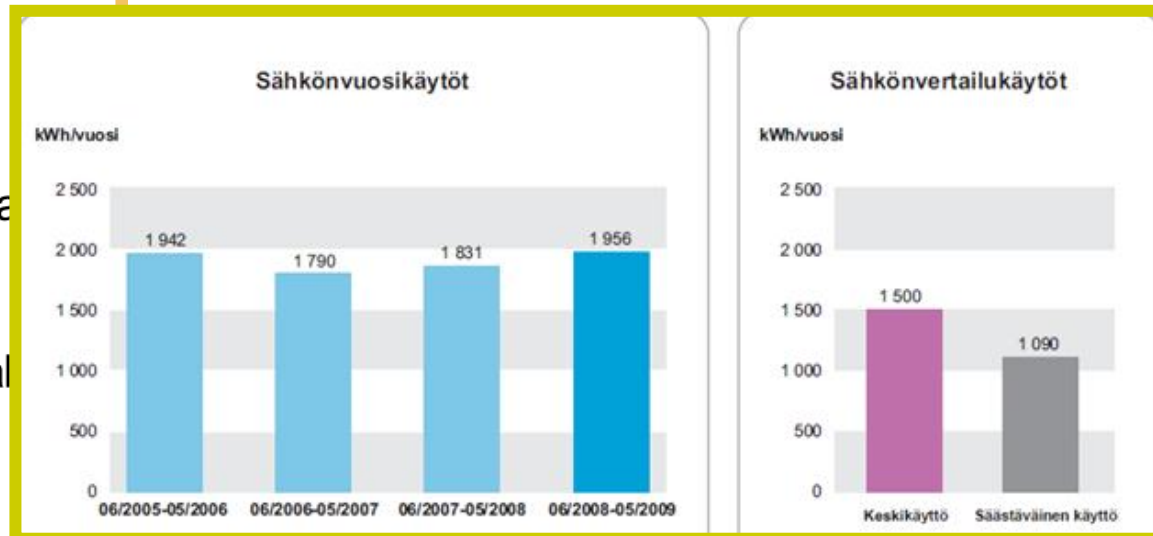
Saunominen kuuluu suomalaiseen elämäntapaan. Aiemmin oli tyypillistä, että saunassa käytiin kerran viikossa, mutta nykyisin saunomisesta on muodostunut monille jo lähes päivittäinen tapa. Tästä syystä myös uusiin kerrostalohuoneistoihin rakennetaan pieni sauna. Samalla myös moniin vanhempiin kerrostaloihin rakennetaan huoneistosaunoja.

”Normaalin” sosiaalinen rakentuminen – ja uudelleenrakentuminen

Käsityksemme normaalista ohjaavat toimintaamme

Saunominen kuuluu suomalaiseen elämäntapaan. Aiemmin oli tyypillistä, että saunassa käytiin kerran viikossa, mutta nykyisin saunomisesta on muodostunut monille jo lähes päivittäinen tapa. Tästä syystä myös uusiin kerrostalohuoneistoihin rakennetaan pieni sauna. Samalla myös moniin vanhempiin kerrostaloihin rakennetaan huoneistosaunoja.

Kestävien tapojen yleistyessä niistä kertominen auttaa levittämään niitä

Sähkön käyttöraportti 2010 -suositus

Yhteinen ympäristö vaatii yhteistoimintaa

- Yhteisten resurssien säilyttäminen ei suju yksilöiden yksittäisin ponnistuksin, tarvitaan myös yhteisöllisiä ratkaisuja
- Ihmisten on nähtävä, että muutkin tekevät osansa
- Normien haastaminen helpompaa yhdessä

? Mitä voit tehdä toisin? Kerro
in asiat merkitsevät! Haasta
man ilmaston puolesta. Muista

Kiitos!

eva.heiskanen@kuluttajatutkimuskeskus.fi